

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU8006	5	KU, Sveikatos mokslų fakultetas, VDU, Socialinių mokslų fakultetas	Socialinio darbo katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Profesija ir žmogaus psichosocialinė raida

Pavadinimas anglų kalba

OCCUPATION AND PSYCHOSOCIAL DEVELOPMENT

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Probleminiai seminarai	1
Savarankiškos studijos	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Padėti edukologijos doktorantui pažinti ir suprasti psichologinius, kognityvinius ir socialinius kaitos procesus, kuriuos asmuo patiria dabartiniame socialiniame, ekonominiame bei istoriniame kontekste. Įvertinami reiškiniai, vykstantys šiuolaikiniame darbo veiklos pasaulyje. Sudaromi ir apginami nauji apibendrinimai pagrįsti paradigminėmis žiniomis apie profesiją, atskirus profesijos aspektus. Didelis dėmesys skiriamas profesiskai kryptingos, aktyvios asmenybės formavimuisi ir su profesija susijusių problemų sprendimui. Atliekama kompetencijos ir kvalifikacijos sampratų dabartiniame darbo veikos kontekste interpretacija. Atskleidžiama nacionalinė kvalifikacijų sistema, jos struktūra, principai ir procesai.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The module is designed to help a doctoral student to learn and comprehend psychological, cognitive and social processes of change which an individual perceives in present social, economical and historical context. The module evaluates the phenomena which happen in modern labour environment. New generalizations based on fundamental knowledge about a profession, and certain aspects of a profession, are formed and defended. Much attention is given for the preparation of a professionally directed and active personality as well as for the solutions of problems associated with a profession. The module adds to the studies and interpretation of the concepts of qualifications and competence in the present labour environment. Also the module highlights the system, stucture, principles and processes of national qualifications.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Aiškinti teorinius studijų dalyko aspektus, su kitais tyrėjais vesti mokslinę diskusiją, susijusią su studijuojamo dalyko kontekstu ir aplinkybėmis, kelti tikslingus klausimus ir atsakyti į juos pasitelkiant žinias ir vaizduotę.
2. Apibūdinti studijų dalyko kategorijų (darbas, profesija, pašaukimas, profesionalas, profesiograma, kvalifikacija, kompetencijos ir kt.) atradimo/atsiradimo, išprotavimo, kilimo procesą.
3. Formuluoti, grįsti ir apginti naujus apibendrinimus apie profesiją ir jos sąsajas su žmogaus psichosocialine raida.
4. Įvertinti ir pagrįsti socialinių transformacijų santykį su žmogaus profesine veikla.
5. Atskleisti kompetencijos ir kvalifikacijos santykį bei jų vietą veiklos ir švietimo sistemų sandūroje.
6. Apibrėžti nacionalinės kvalifikacijų sąrangos ir kvalifikacijų sistemos santykį ir išskirti kvalifikacijų sąrangos lygmenis.
7. Įvertinti ir pagrįsti profesijos ir žmogaus psichosocialinės raidos sąsajas filosofiniu, moksliniu ir praktiniu (savo pačių gyvenimo patirties bei asmeninės profesinės karjeros raidos) aspektais.

Turinys

1. *Psichosocialinės raidos samprata, ypatybės šiuolaikinės gyvenimos realijų kontekste.*
2. *Pažintis su profesija.*

Dabarties darbo sampratos diskursas. Darbas žmogaus ir visuomenės gyvenime. Darbas ir profesija. Profesijos sampratos raida. Profesijos sąvokos. Profesionalas. Profesija ir pusiau profesija. Pašaukimas, darbas ir profesija. Profesijų klasifikacija. Profesijos paveikslas. Profesiograma. Pasaulio socialinės transformacijos ir profesija.
3. *Veiklos pasaulio dinamika ir profesija.*

Kompetencija ir kvalifikacija bei jų sampratų interpretacija. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos samprata. Svarbiausi nacionalinės kvalifikacijų sistemos principai ir kūrimo metodologija. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos prielaidos ir Europos Sąjungos politinės direktyvos. Nacionalinė kvalifikacijų sąranga, sektorinės kvalifikacijų sąrangos, aukštojo mokslo kvalifikacijų sąranga. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos procesai. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos efektyvumo prielaidos ir kvalifikacijų sistemos valdymas. Europos kvalifikacijų sąranga mokymuisi visą gyvenimą ir jos reikšmė tarptautiniam ir tarpsektoriniam kvalifikacijų atitikmenų nustatymui

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Mokymosi kurse aplankas 4 užduočių pagrindų (po 25%), studentai skatinami juo remtis ir parengti pranešimą nacionalinėje ar tarptautinėje konferencijoje.

1. Pateikti ir apibūdinti individo psichosocialinės raidos etapai bei ypatybės šiuolaikinio gyvenimo realijų kontekste.
2. Įvardinta, interpretuota problema, kurios išryškėjimas ar atskleidimas galėtų prisidėti prie šiuolaikinio žmogaus psichosocialinės raidos pažinimo ir raidos palaikymo priemonių identifikavimo.
3. Pateiktos substancinės ir procedūrinės studijų dalyko turinio dalies (*pažintis su profesija*) žinios.
4. Atskleistas ir pagrįstas socialinių transformacijų santykis su žmogaus psichosocialine raida
5. Išvardintos ir apibūdintos bendrųjų kompetencijų teorijos.
6. Išskirtos ir paaiškintos Nacionalinės kvalifikacijų sistemos prielaidos ir Europos Sąjungos politinės direktyvos.
7. Apibūdintas kompetencijos ir kvalifikacijos santykis bei jų vieta veiklos ir švietimo sistemų sandūroje.
8. Apibrėžtas nacionalinės kvalifikacijų sąrangos ir kvalifikacijų sistemos santykis, išskirti kvalifikacijų sąrangos lygmenys.
9. Įvertinta švietimo sistemoje teikiamų kvalifikacijų lygmeninė struktūra.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Brown, P., Lauder, H., Ashton, D. (2010). *The Global Auction. The Broken Promises of Education, Jobs and Incomes.* Oxford: Oxford University Press.
2. Young, M.F.D. (2008). *Bringing knowledge back in: From social constructivism to social realism in the sociology of education.* London: Routledge.
3. Kavaliauskienė V. (2011). *Pažintis su profesija.* Mokomoji knyga. Antrasis pataisytas ir papildytas leidimas. Klaipėda. Klaipėdos universiteto leidykla.
4. Kegan R. (2000). *What 'Form' Transforms? A Constructive-Developmental Approach to Transformative Learning.* (Red. Mezirow J. ir kt.). *Learning As Transformation: Critical Perspectives: On A Theory In Progress.* San Francisco; Jossey-Bass.
5. Laužackas R. (2005). *Profesinio rengimo metodologija.* Kaunas: VDU.
6. Безносков С. П. (2004). *Профессиональная деформация личности.* Санкт-Петербург.

Papildomi šaltiniai

1. Adomonienė R., Daukila S., Krikščiūnas B. ir kt. (2001). *Profesinio ugdymo pagrindai.* Vadovėlis aukštųjų mokyklų pedagoginio kryptingumo studentams, magistrantams, profesijos pedagogams. Vilnius: PETRO OFSETAS.
2. Caffarella R.S., Merriam S.B. (1999). *Learning in Adulthood.* San Francisco: Jossey-Bass.

3. Jovaiša L. (1999). *Profesinio konsultavimo psichologija*. Vilnius: AGORA.
4. Kavaliauskienė V. (2001). *Pedagoginis pašaukimas ir jo ugdymas*. Klaipėda; KU.
5. Kavaliauskienė V. (2004). *Pokyčiai šiuolaikiniame darbo pasaulyje ir mokytojo profesija: pašaukimas, vaidmenys // Mokytojų ugdymas*. Nr. 3, p. 9 – 11.
6. Kouzes J. M., Posner B.Z. (2003). *Iššūkis vadybai*. Kaunas: Smaltija.
7. Laužackas R., Danilevičius E., Gurskienė O. (2004). *Profesinio rengimo reforma Lietuvoje. Parametrai ir rezultatai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Dr. Vidmantas Tūtlys, Vytauto Didžiojo universitetas, doc. dr. Vanda Kavaliauskienė, Klaipėdos universitetas.

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).